

Завдання для дистанційного навчання

Предмет: «Технології»

Тема: «Основи дизайну»

Тема уроку: «Засоби емоційно-художньої виразності»

Завдання:

- Ознайомтеся з засобами емоційно-художньої виразності.
- Запишіть в конспект основні поняття.

Засоби емоційно-художньої виразності.

Художники-конструктори у своїх виробах вибірково застосовують різноманітні засоби емоційно-художньої виразності, а саме: *фактуру, текстуру, колір, графіку, пластичність і ажурність*. Три перші цілком залежать від природних властивостей матеріалу та технології його обробки. Так, фактура, текстура і колір дерева, з якого зроблений предмет, можуть викликати не однакові чуттєві емоції при користуванні цим предметом. Вони можуть нести відчуття легкості або вагомості, досконалої вишуканості, довершеності й лаконічної простоти або звичної буденності.

Фактура (від латинського *factura* - виконання) - спосіб подачі, формування поверхні твору. Загалом її поділяють на природну і технологічну. До природної відносять фактуру поверхні, яка не обробляється. Наприклад, природна фактура кори дерева, рогу оленя, каменю. Технологічну фактуру одержують у процесі відповідної обробки матеріалів: різання, тесання, кування, карбування, шліфування або внаслідок виготовлення самих творів: плетіння, ткання, вишивання тощо.

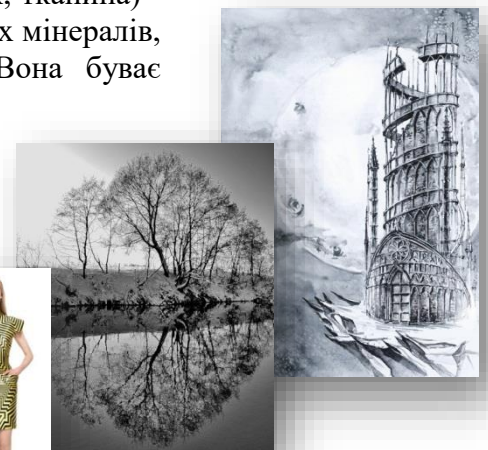

Мал.. Приклади імітації фактур тканини та каміння.

Весь спектр фактури умовно можна поділити на рельєфну, дрібно-рельєфну, шорстку і гладку. Рельєфну фактуру мають твори з гостро вираженою пластикою поверхні, наприклад, плетені вироби з лози, рогами, соломі тощо. Дрібно-рельєфна фактура характеризується слабо вираженою пластикою поверхні. Сюди відносять ткани, в'язані, вишиванні твори. Шорстку фактуру мають здебільшого не шліфовані вироби з дерева, металу, каменю. Гладку фактуру мають поверхні твердих матеріалів після шліфування, полірування, лакового покриття. Наприклад, поліровані поверхні деяких виробів з дерева, каменю і металу. Поверхня з гладкою фактурою залежно від чистоти обробки буває матовою, напів-матовою і дзеркальною.

Текстура (від латинського *textura* - будова, зв'язок, тканина) - природний візерунок на поверхні розрізу деревини, деяких мінералів, рогу, утворений різноманітними шарами матеріалу. Вона буває простою і складною, вигадливою і навіть примхливою. Малюнок текстури буває дрібний і великий, слабо і чітко виражений.

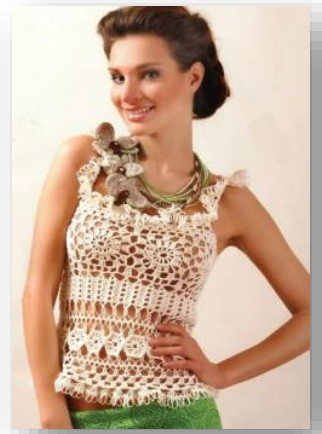
Графічність - позитивна якість композиції, яка своїми елементами і трактуванням нагадує графіку або має з нею спільні засоби виразності: лінії, крапки, плями,

силуети. Розглянемо кожен з них окремо.

Ажурність (від фр. *ajour* - отвір, просвіт) - специфічна позитивна якість творів, в яких площинні або об'ємні форми мають наскрізні отвори. Різноманітне поєднання цих отворів може утворювати своєрідну декоративність. Ажурність як композиційний засіб виразності характеризується контрастом площини (витіюватої сітки) і просвітів, створює ефектне враження романтичності, чарівності, чогось неземного. Основною композиційною прикметою Художності таких видів творів, як витинанки, мереживо, скань, просічний метал, ажурне різьблення в дереві і кістці, є ажурність. Декоративні елементи ажурності можна також побачити у вишивці (мережка), плетених виробів з рогами, лози та інших природних матеріалів, у деяких видах фарфорового посуду, що уподібнюється плетінню. Розрізняють три види ажурності:

- ✓ *перший* - світло крізь отвори утворює тло для візерунку;
- ✓ *другий* - просвіти отворів є мотивами декору;
- ✓ *третій* - отвори закриті підкладкою і не пропускають світла так звана «сліпа» ажурність.

Пластичність (від гр. *plastice* - моделювання з м'яких матеріалів, ліплення) - специфічна позитивна якість Художньої виразності творів мистецтва, особливий вияв краси через спосіб трактування форми, яка характеризується м'якістю, плавністю, співрозмірністю ліній, силуету, площини, вишуканістю руху тощо. За аналогією із скульптурою пластичність поділяється на:

- *рельєфну;*
- *об'ємно-просторову.*

В деяких техніках різьблення, в тисненні, карбуванні, зерні пластичність виступає як конструктивна основа. В інших видах декоративного мистецтва пластика має факультативний характер і лише підсилює виразність твору. Окремий різновид становить пластика малих форм, що фактично виходить із засад скульптури, застосовує різні матеріали, наприклад, дерев'яні, керамічні та сирні іграшки тощо. Пластичність іноді може поєднуватися з графічністю або ажурністю, досягаючи при цьому синтетичної виразності форми і декору.

